

До Председателя на научното жури
за защита на дисертационен труд

ОТНОСНО: Защита на дисертационен труд на Юрий Иванов Тодоров за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в Научна специалност „ Организация и управление извън сферата на материалното производство (Национална сигурност, шифър 05.02.24).

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Йото Доков Йотов, член на научно жури (шифър 05.02.05. Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (застраховане)), във връзка със защита на дисертационен труд.

1. Представяне на кандидата

Представен е дисертационен труд от Юрий Иванов Тодоров на тема „ Противодействие на застрахователни измами“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

2. Основание за написване на становището

Становището е изготвено въз основа на издадена Заповед № 2 507 от 17.10. 2 011 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“, гр. Варна, за определяне на научно жури за защита на докторска дисертация и подписана Декларация за съгласие от члена на журито доц. д-р Йото Доков Йотов. Становището е съобразено с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Инструкция № 6 към Наредба № 3 за Академичния състав на ВСУ за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“, и за заемане на академични длъжности.

3. Оценка на резултатите и приносите на кандидата

а) Новости за науката

- Критичният преглед на законодателството чл. чл. 209-213 от НК и направените предложения за усвършенстване на законодателството чрез криминализиране на някои случаи на застрахователна измама. Направеното предложение за промени в законодателството и тяхната обосновка според мен представлява принос.

- Създадената по негова идея и работеща Асоциация за застрахователна сигурност в страната, като структура с нестопанска цел, лансирана в дисертацията, която събира, анализира и обобщава събраната информация за застрахователните измами (с.159 и следв.);
- Предложението за изграждане на „Информационна система за застрахователна история и оценка на риска” (ЗИОР) и нейното обосноваване (с.с.161-167)

б) Обогаляване на съществуващи знания

- Проучването на литературните източници е позволило на автора да изгради (създаде) своя рамка с оглед на която извършва класификациите на застрахователните измами (с.48).
- Обвързване на застрахователните измами с видовете застраховане и очертаване на техните особености (с. 74 и следв.);
- Групирането на способите на измамите (с.62).
- Изразеното мнение за създаването и използването на собствени вътрешни звена на застрахователите за проверка и разследвания и оперативно - следствените органи на МВР. Изтъква се, че „...първите не могат да работят свободно, защото са ограничени от методите си при извършване на проучванията и събирането на доказателствен материал, а вторите нямат тясно профилираната професионална подготовка и знания. Честа практика е застрахователите да решават проблемите си.... като се базират на клаузи от Кодекса за застраховането, а не на НК.”(с.155).

б) Приложение на научните постижения в практиката

- Дефинирането на работни понятия, които се използват в работата – застрахователна измама; методика за изучаване на измамите; проверката (с. 101); кражба чрез взлом (с. 120); беседа (с. 142) и др..
- Изследването представлява своеобразен Наръчник за анализ на обстановката, свързана с вероятността за измами и оценка на риска от измами. Версиите за измамите (с.113). Изброяването на слабите места в тезата на измамника (с.с.114-116). Изследването има приносен характер, доколкото въпросите могат да се алгоритмизират и да служат за извършване на конкретно проучване на всяка една измама.

- Практическият опит на автора му позволява (дава възможност) да опише всички аспекти на застрахователната измама Очертаване на признаците, предполагащи възможност за измама, за отделни видове застраховане. Изброяването на набор от признаци, които могат да предполагат извършване на застрахователна измама (с.с.90-92).
- Направените класификации според различни критерии и тяхната оценка (с.с.11, 17, т.2., 48).
- Предложените хипотези и тяхната проверка чрез 151 случаи, в които е имало съмнение за извършване на застрахователни измами (с. 49). Характеристика и количествено измерване на измамите.
- Лансирането на идеята за използване на електронни системи за разпознаване и откриване на съмнителни щети (с.с.156-158).
- Издадената книга „Застрахователните измами в България” Разкриване и противодействие, София, 2 008.

г) Реализиран икономически ефект

- За да определи предполагаемата ефективност, авторът пресмята, че при 9 % (с. 157) от общия обем на плащанията, застрахователните измами представляват около 82 мил. лв неоснователно изплатени обезщетения, от които реално се разкриват 10 % или 8 мил.
- Струва си да се похарчи, дори някой милион, за да се създаде система за ефективно противодействие на застрахователните измами по всички видове застраховане. Така ще се оптимизират застрахователните плащания, като се ограничи броят и сумата, плащани за застрахователни измами. Плащанията от измами ще намалеят значително.

4. Критични оценки, забележки и препоръки

- Изнасянето на целия числов материал в приложение. По-добре е било, ако част от таблиците са представени в изложението, за да се подкрепи определена теза или да се достигне до конкретен извод без да се налагат препратки към Приложенията;

- Анализът на данни в текстов вид не е най-подходящ, тъй като не позволява да се установи и онагледят очертаващата се тенденция.

- Недостатъчният брой на наблюдаваните случаи, за да бъдат направените изводи статистически значими. Независимо, че са малко те отразяват насоките в проявленията на застрахователните измами и не се отклоняват съществено от представените сравнения в международен мащаб.

- Препоръчвам на автора да продължи да набира, обработва и обобщава данните от нови случаи на застрахователна измама или съмнения за измами, за да се получи голяма съвкупност, изводите от която могат да се разпрострат върху целия застрахователен пазар у нас.

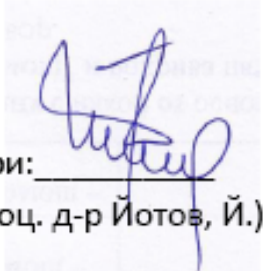
Посочените критични бележки и направените препоръки не засягат основните идеи, които авторът развива и отстоява, поради което те не намаляват достойнствата на работата, основните от които представих в изложението по-горе.

5. Заключение

На основание на всичко изложено в становището, считам, че са налице законовите основания за даване на положителна оценка на разработката за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на автора на дисертационния труд Юрий Иванов Тодоров. Научна специалност с шифър 05.02.24 – Организация и управление извън сферата на материалното производство (Национална сигурност).

Позволявам си с пълна увереност да предложа на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

София, 17.11. 2011 г.

Член на научното жури:
(доц. д-р Йотов, Й.)